

Sygn. akt IV RC 923/15

WYROK W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2016r.

Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu Wydział IV Rodzinny i Nieletnich w składzie następującym:

Przewodniczący : SSR Krzysztof Kaźmierski

Protokolant: st. sekr. sąd. Małgorzata Będzińska

po rozpoznaniu w dniu 09 czerwca 2016r. w Poznaniu

na rozprawie sprawy

z powództwa A. P. (1)

przeciwko M. P.

- o ustanowienie przez sąd rozdzielenia majątkowej

1. ustanawia rozdzielenie majątkową małżeńską pomiędzy powódką A. P. (1) a pozwanym M. P., którzy związek małżeński zawarli 29.12.1983r. przed kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w P. (nr aktu małżeństwa 4556/83) z dniem 01.12.2015r.,
2. w pozostałym zakresie powództwo oddala,
3. kosztami procesu obciąża strony w zakresie przez nie poniesionym.

SSR Krzysztof Kaźmierski

Sygn. akt IV RC 923/15

UZASADNIENIE

Pozwem datowanym 30 listopada 2015 roku, wniesionym do tutejszego Sądu w dniu 01 grudnia 2015 roku, powódka A. P. (1) wniosła, za pośrednictwem fachowego pełnomocnika, przeciwko mężowi M. P. o ustanowienie rozdzielenia majątkowej w małżeństwie stron A. P. (1) i M. P., zawartym w dniu 29 grudnia 1983 roku przed kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w P. (nr aktu małżeństwa 4556/83) z dniem 25 kwietnia 2010 roku.

Na uzasadnienie powyższego podano, że w strony od 25 kwietnia 2010 r. pozostają w separacji faktycznej. Z uwagi na charakter pracy powódka rzadko przebywa we wspólnym mieszkaniu stron, a pozwany podejmuje działania zmierzające do pomniejszenia wspólnego dorobku, w tym rozporządza majątkiem wspólnym bez zgody i wiedzy powódki.

Na rozprawie w dniu 15 lutego 2016 r. pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie powództwa.

Pismem datowanym 07 marca 2016 r. pełnomocnik pozwanego wniósł o ustanowienie rozdzielenia majątkowej małżeńskiej pomiędzy stronami od dnia wydania orzeczenia końcowego.

W uzasadnieniu pisma wskazano, że ewentualnie można uznać, że separacja faktyczna pomiędzy stronami panuje dopiero od roku 2016, kiedy to powódka, po powrocie do P., zamieszkała u swojej matki.

Na rozprawie w dniu 09 czerwca 2016 roku strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka A. P. (1) i pozwany M. P. zawarli związek małżeński w dniu 29 grudnia 1983 roku. Nie posiadają małoletnich dzieci.

(Dowód: akt małżeństwa k. 8)

Strony zamieszkiwały razem do lutego 2016 r. w P. na os. (...). Jednakże w grudniu 2015 pozwany schował walizkę A. P. (1) i miała ona problemy z wyjazdem do Niemiec. Nie mogła zabrać swoich rzeczy. Ostatecznie pozwany w lutym 2016 r. wymienił zamki w drzwiach, powódka po powrocie z Niemiec nie mogła się dostać do wspólnego mieszkania i zmuszona była ostatecznie wyprowadzić się do swojej matki. W 2012 r. powódka była hospitalizowana z powodu depresji.

Powódka A. P. (1) od 2010 roku pracuje na terenie Niemiec jako opiekun osób starszych, natomiast pozwany M. P. prowadzi własną działalność gospodarczą. Pomiędzy poszczególnymi kontraktami powódka wracała do wspólnego mieszkania stron. Z uwagi na fakt, że powódka nie ma dostępu do mieszkania stron - z racji wymiany zamków przez pozwanego, nie partycypuje już w kosztach jego utrzymania, natomiast wcześniej płaciła nieregularnie. Powódka przygotowywała posiłki dla całej rodziny, natomiast pranie i sprzątanie mieszkania odbywało się wspólnie. Strony również wspólnie celebrowały ważniejsze święta rodzinne. Powódka po wymianie zamków zabrała z mieszkania swoje osobiste rzeczy.

(Dowód: zeznania powódki k. 77-78, 100-101, pismo k. 91-93, zeznania pozwanego k. 101-102, zeznania świadka R. G. k. 97-98, zeznania S. F. k. 98-99)

Strony nie zawierały nigdy umów majątkowych małżeńskich i pozostają w ustroju wspólności małżeńskiej. Ponadto między stronami nie toczy się postępowanie rozwodowe. W listopadzie 2006 r. strony wspólnie zaciągnęły kredyt na zakup nieruchomości w wysokości 30.000 zł, który spłaca pozwany. Strony aktualnie nie zaciągają wspólnie kredytów, ani pożyczek. Ponadto od 2013 r. rozliczają się osobno w Urzędzie Skarbowym. Powódka posiada konto oszczędnościowe w (...) Banku. Ponadto małżonkowie byli wzajemnie pełnomocnikami do rachunków drugiego małżonka.

(Dowód: PIT-y k. 36-63, zeznania powódki k. 77-78, 100-101, rachunek oszczędnościowy k. 29, zeznania pozwanego k. 101-102)

Pozwany, bez uzgodnienia z powódką, sprzedał wspólny samochód marki V. (...) (był on użytkowany przez pozwanego), który małżonkowie zakupili w 2008 r., nie przekazując przy tym powódce jakiegokolwiek części środków pieniężnych, uzyskanych z tego tytułu. Powódka dowiedziała się o tym we wrześniu 2015 r.

(Dowód: faktura k. 64, ubezpieczenie auta k. 65-66, zeznania powódki k. 77-78, zeznania pozwanego k. 101-102)

Strony zgromadziły na wspólnych rachunkach bankowych środki pieniężne w kwocie około 100.000 zł. Pozwany w grudniu 2011 r. z konta bankowego o numerze (...) wypłacił kwotę 14.999,99 zł, nie informując powódki na jaki cel została przeznaczona ta kwota. Następnie pozwany wypłacił z konta nr (...) kwotę 30.000 zł, którą to powódka uzyskała w wyniku postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Kutnie i również nie wie, na co pozwany przeznaczył te środki. Pozwany założył lokaty na innych kontach i spłacał swoje zadłużenia.

(Dowód: wyciąg k. 28, wyciąg k. 30-35, pismo k. 67-68, przelew k. 69, PIT-y k. 36-63, zeznania pozwanego k. 101-102)

Pozwany w toku prowadzonego postępowania egzekucyjnego uzyskał kwotę 46.663,50 zł wskutek licytacyjnej sprzedaży nieruchomości należącej do jego dłużnika i również te środki w żadnej części nie zostały przeznaczone na zaspokojenie potrzeb rodziny.

(Dowód: postanowienie SR w Wągrowcu k. 70, zeznania pozwanego k. 101-102)

Strony nie są osobami uzależnionymi od używek, od hazardu, nie posiadają wspólnych zadłużeń.

(Dowód: zeznania świadka S. F. k. 98)

Strony podejmują samodzielnie decyzje gospodarcze. A. P. (1) nie ma żadnej kontroli na czynione przez męża decyzje finansowe. Pozwany prowadzi działalność gospodarczą i nie rozlicza się z powódką z uzyskiwanych dochodów, ani nie informuje jej o zaciąganych zobowiązaniach. Pozwany ma zaległość w ZUS na kwotę około 21.000 zł. Strony rozliczały się wspólnie do kwietnia 2013 r.

(Dowód: zeznania powódki k. 77-78,100-101, zeznania pozwanego k. 101-102)

Ustalając opisany wyżej stan faktyczny Sąd miał na względzie, co następuje:

Na powyższy stan faktyczny składają się w większości okoliczności niesporne, wynikające bądź to z zeznań świadków oraz stron i dowodów z dokumentów. Okoliczności te, po podniesieniu ich przez jedną ze stron, były następnie przyznane przez drugą, i w sytuacji, gdy przyznanie to nie budziło wątpliwości co do zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy zostały uznane za udowodnione (art. 229 kpc). Zauważyć jednak należy, że uwagi na treść art. 452 kpc w zw. z art. 431 kpc w sprawach o zniesienie wspólności majątkowej między małżonkami nie można oprzeć rozstrzygnięcia wyłącznie na przyznaniu okoliczności faktycznych przez drugą stronę i dlatego na okoliczności, które, choć przyznane przez obie strony, w ocenie Sądu budziły wątpliwości, prowadzone było postępowanie dowodowe z zeznań świadka i z dokumentów.

Do akt sprawy strony złożyły również kopie dokumentów. Jednakże żadna ze stron nie zaprzeczała, że zostały sporządzone w oparciu o autentyczne dokumenty, a i Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu. Sąd dał zatem w pełni wiarę powołanym dokumentom, gdyż nie budzą one wątpliwości co do ich prawdziwości i rzetelności. Szczególne znaczenie dla dokonywania ustaleń w sprawie miał dokument urzędowy (odpis aktu małżeństwa), który korzysta z ustanowionych przez prawo domniemań (art. 244 kpc).

Za wiarygodne w pełni w ocenie Sądu uznać należało zeznania świadka R. G., który wskazał, że między małżonkami panowały poprawne relacje.

Za wiarygodne Sąd uznał również zeznania świadek S. F. – ciotki powódki, która jako osoba najbliższa, była dobrze zorientowana w sytuacji stron, a jej zeznania nie sprawiały wrażenia ułożonych na potrzeby niniejszego postępowania.

Za wiarygodne Sąd uznał zeznania stron, które zgodne były co do okoliczności, ale nie przedstawiały inna interpretacje podanych faktów, co podlegało ocenie Sądu.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo A. P. (2) oparte zostało na treści art. 52 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (cyt. dalej jako: kro). W myśl 1 tego przepisu z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać ustanowienia przez Sąd rozdzielnosci majątkowej. Zgodnie zaś z § 2 art. 52 kro rozdzielnosc majątkowa powstaje z dniem oznaczonym w wyroku, który ją ustanawia. W wyjątkowych wypadkach sąd może ustanowić rozdzielnosc majątkową z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa, w szczególności, jeżeli małżonkowie żyli w rozłączeniu.

Zbliżoną, acz nie tożsamą, instytucją do przewidzianego w art. 52 kro powództwa o zniesienie wspólności (o ustanowienie rozdzielnosci), jest umowne ustanowienie rozdzielnosci małżeńskiej (art. 47 kro). Różnice polegają na tym, że w pierwszym przypadku rozdzielnosc majątkowa powstaje między małżonkami z dniem oznaczonym w wyroku, a w drugim w momencie zawarcia umowy. Różny jest też w tych dwóch przypadkach sposób powstania rozdzielnosci majątkowej oraz zakres jej skuteczności względem osób trzecich, w tym osób będących wierzycielami jednego z małżonków, uprawnionych w myśl art. 41 § 1 kro do uzyskania zaspokojenia z majątku wspólnego.

Skuteczność umownej rozdzielnosci majątkowej względem osób trzecich zależy bowiem od spełnienia przesłanek z art. 47¹ kro. Małżonek może powoływać się względem innych osób na umowę majątkową małżeńską, gdy jej zawarcie oraz rodzaj były tym osobom wiadome. W przeciwnym razie wobec osób trzecich przyjmować należy taki stan stosunków majątkowych, jaki obowiązywałby w ramach ustawowego ustroju majątkowego, czyli - wspólności ustawowej. Umowa wyłączenia wspólności ustawowej nie jest skuteczna co do wierzytelności powstałych przed jej zawarciem. Natomiast w stosunku do wierzytelności, które powstały po jej zawarciu, jest ona skuteczna, jeżeli wierzyciel wiedział o zawarciu i rodzaju umowy. Z kolei rozdzielnosc majątkowa powstała wskutek wyroku Sądu jest w pełni skuteczna względem osób trzecich, gdyż wyrok taki - jak wynika z art. 435 § 1 kpc w zw. z art. 452 kpc - działa erga omnes.

Strony jednak nie zawierały w toku trwania małżeństwa żadnej umowy majątkowej małżeńskiej i dlatego ocenie Sądu podlegało istnienie bądź nieistnienie przesłanek ustanowienia rozdzielnosci majątkowej z datą wsteczną. Przesłanką ogólną ustanowienia sądowej rozdzielnosci majątkowej (a poprzednio: zniesienia wspólności) jest bowiem istnienie ważnych powodów, którego to pojęcia ustawodawca nie doprecyzował. Zarówno orzecznictwo, jak i doktryna zgodnie podają, że chodzi tu o sytuacje powstałe na skutek zachowania się jednego z małżonków polegającego na trwonieniu majątku wspólnego na skutek hulaszczego trybu życia, alkoholizmu, rażącej niegospodarności itp., uchylaniu się od pomnażania i utrzymywania substancji majątku wspólnego albo też zatrzymaniu tego majątku wyłącznie dla siebie i niedopuszczeniu współmałżonka do korzystania z niego. Do „ważnych powodów” zalicza się także separację faktyczną małżonków, uniemożliwiającą lub znacznie utrudniającą zarząd ich wspólnym majątkiem. To ostatnie zjawisko występuje w małżeństwie stron.

Sąd podkreśla, że ani pozwany, ani powódka nie są osobami uzależnionymi od używek, od hazardu, nie posiadają zadłużenia powstałego przed ich faktycznym rozstaniem, które nie byłoby objęte spłatą. Okolicznościami rozważanymi w kontekście przedmiotu sporu, była faktyczna separacja strona, która dla Sądu jest okolicznością bezsporną, ale i kłopoty we wspólnym zarządzaniu majątkiem.

W tej sytuacji uznać należało, że powództwo o ustanowienie rozdzielnosci majątkowej co do samej zasady okazało się uzasadnione w świetle powyżej ustalonych ważnych ku temu powodów.

W przedmiotowej sytuacji nie istniała konieczność ochrony interesów wierzycieli stron, albowiem nie istniały żadne wymagalne długi stron, co one zgodnie potwierdziły i na co wskazali świadkowie. Odwołać się należy do wyroku Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 15 października 1998 r. (I CRN 228/95, Prokuratura i Prawo - dodatek 1999/3 poz. 32) „przy rozstrzyganiu sprawy o zniesienie wspólności majątkowej nie może być pominięty wzgląd na interes osób trzecich, których dłużnikiem jest jeden z małżonków”. Wzgląd ten znalazł wyraz w wielu orzeczeniach Sądu Najwyższego.

Przez ważny powód uzasadniający ustanowienie rozdzielnosci majątkowej należy rozumieć m.in. separację faktyczną małżonków, uniemożliwiająca im współdziałanie w zarządzie majątkiem wspólnym i najczęściej zarazem stwarzającą zagrożenie interesów majątkowych jednego lub nawet dwojga małżonków. Obojętne przy tym jest, czy zachodzi trwały i zupełny rozkład pożycia małżeńskiego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1997 nr. w sprawie III CKN 51/97 – OSNC 1997, nr 12, poz. 94)

Zgodnie z art. 36 § 1 kro oboje małżonkowie są obowiązani współdziałać w zarządzie majątkiem wspólnym, w szczególności udzielać sobie wzajemnie informacji o stanie majątku wspólnego, o wykonywaniu zarządu majątkiem wspólnym i o zobowiązaniach obciążających majątek wspólny. Przy czym każdy z małżonków może samodzielnie zarządzać majątkiem wspólnym, a wykonywanie zarządu obejmuje czynności, które dotyczą przedmiotów majątkowych należących do majątku wspólnego, w tym czynności zmierzające do zachowania tego majątku (§ 2 art. 36 kro). Przedmiotami majątkowymi służącymi małżonkowi do wykonywania zawodu lub prowadzenia działalności zarobkowej małżonek ten zarządza samodzielnie, jednakże w razie przemijającej przeszkody drugi małżonek może dokonywać niezbędnych bieżących czynności (§ 3 art. 36 kro).

Reasumując, orzeczenie rozdzielnosci majątkowej z datą wsteczną może być zatem orzeczone tylko w sytuacjach rzadkich i wyjątkowych, za czym przemawia wzgląd na ochronę interesu wierzycieli każdego z małżonków.

W ocenie Sądu ustanowienie rozdzielnosci majątkowej z datą wsteczną w niniejszej sprawie nie jest zasadne, bowiem Sąd jest zdania, że separacja faktyczna pomiędzy małżonkami nastąpiła w grudniu 2015 r. Podkreślenia wymaga, że strony były widywane razem na uroczystościach do roku 2015. Powódka gotowała posiłki, które jadł pozwany jeszcze w roku 2015. Powódka do tego roku opłacała również rachunki za mieszkanie wspólne. Strony wspólnie owe mieszkanie sprzątały. Prawdą jest strony nie porozumiewały się co do zarządu majątkiem wspólnym od roku 2010, ale wspólnie przestały się rozliczać w Urzędzie Skarbowym w kwietniu 2013. Jednak nadal ze sobą mieszkały. Powódka wracała do wspólnego mieszkania stron i separacja faktyczna rozpoczęła się w grudniu 2015, a nastąpiła ostatecznie w lutym 2016 r. Nie zostało natomiast wykazane, aby zagrożenie interesów wierzycieli było realne, nie wykazano też zagrożenia dobra rodziny.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, iż istnieją podstawy do ustanowienia rozdzielnosci majątkowej od dnia wniesienia powództwa.

O kosztach procesu orzeczono zgodnie z art. 100 kpc.

SSR Krzysztof Kaźmierski